

Danunder deriva la fiasta da Halloween?

La fiasta da „Halloween“ deriva dall'Irlanda. Avon varga duamelli onns habitavan ils Celts sin l'insla irlandesa. Els enconuschevan fetg biars usits che havevan da far cun veta e mort, cul sulegl e cun las stagiuns. Ina da quellas fiastas fuva quella dil prenci dalla mort che senumnava Samhain. Quella fiasta haveva liug la notg dils 31 d'october sigl 1. da november. Duront quella notg festivavan ils Celts buca mo la finiziun dalla stad, mobein era l'entschatta dil niev calender celtic. Tenor l'imaginaziun dalla glied arveva Samhain quella notg las portas che spartevan la tiara dils vivs da quella dils morts. Tut quels ch'eran morts duront igl onn ora savevan lu entrar el reginavel dils morts. Mo quella notg astgavan era ils morts mirar entuorn el reginavel dils vivs. Muort tema e per seschurmegiar dils buns mo oravontut dils nauschaspérts e per ch'ils morts enconuschien buc els, sevestgevan ils carstgauns cun pials e tgaus d'animals.

Ei era usit ch'ils carstgauns devan in'unfrenda per scatschar ils nauschaspérts e per beneventar igl onn niev. Truffels, zetgas e ravas vegnevan cavadas ora e sclaridas cun candeilas duront l'entira notg. Quellas latiarnas duevan survir sco signal e sco muossavia per reuniuns dils spérts.

La baselgia catolica festivescha dapi plirs tschiens onns Numnasontga igl 1. da november. Per engles vul Numnasontga dir „All Saints' Day“ ni „All Hallows“. Il di avon Numnasontga, pia ils 31 d'october, ei vegnius numnaus „All Hallows' Eve“, quei che significhescha ton sco la vigelgia da Numnasontga. Da quella expressiun ei il plaid „Halloween“ sesviluppau. Emigrants irlandes han purtau quei usit ell'America, nua che quella fiasta ha denton piars culs onns sia muntada religiosa. Ozildi vegn fatg grondas fiastas da Halloween ell'Irlanda, ell'Engheltiara ed ell'America dil Nord. Las casas vegnan decoradas cun figuras da miezmiur e miezutschi, cun tschuettas, spérts e teilas falien artificialas. Ellas casas ed en curtgin ha ei dapertutanavon latiarnas fatgas ord zetgas. Igl ei impurtont che la zetga cavada ora hagi ina grimassa che fa tema e ch'ella vegni sclarida d'ina candeila. Ina tala zetga senumna „Jack o'Lantern“. Enstagl da cavar ora ravas sco ella detga dil fravi Jack, vegn duvrau ozildi plitost zetgas, cunquei ch'ei va meglier da far cavorgias quellas e perquei ch'ellas ein in bionton pli grondas. Ei dat denton era suppa ni petta da zetgas. Affons e carschi sevestgeschan sco monsters, strias, vampirs, skelets ni sco spérts ed ils affons van da casa tier casa cul verset „Trick or Treat“. Ils carschi fan sco sch'ei havessen tema. Els dattan a mintg'affon dultschernems, fretgs ni autras caussas. Quei ei „la fatschenta“ – „the treat“. Sche la glied dat nuot, fan ils buobs e las buobas ina stucca cun els, fan pigliar tema els ni unschan en las finiastras cun savun e malegian fatschas sissu. Quei ei „la stucca“ – „the trick“ (per tudestg dian ins „Süsses oder Saures“).